

Verslag informatieavond Zonnepark Bankhoef

Datum: 27 oktober 2020

Locatie: digitaal via Microsoft Teams vanwege het coronavirus

Aantal aanwezigen: circa 30 mensen (inclusief Energiecoöperatie Leur e.o. en Pure Energie)

Energiecoöperatie Leur e.o. (ECL) en Pure Energie (PE) richten zich in dit verslag vooral op de vragen en opmerkingen van deelnemers aan de informatieavond en welke reactie daarop is gegeven. Het stellen van vragen en opmerkingen besloeg een belangrijk deel van de informatieavond.

Verloop van de informatieavond

Joep van Doornik (bestuurslid ECL) heet iedereen welkom en geeft aan wat het programma is voor deze informatieavond. Eerst volgt er een presentatie door ECL en PE en daarna is er ruimte voor vragen en opmerkingen van deelnemers aan de informatieavond.

De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd en toont welke informatie is toegelicht door Joep van Doornik, Matthijs Oppenhuizen en Hugo Voncken (lid van de werkgroep).

Na de presentatie is er ruimte voor vragen en opmerkingen van de deelnemers. Deze vragen worden beantwoord door Joep van Doornik, Matthijs Oppenhuizen, Henk Schoonvelde en Frank Schothuis. Hieronder staan de vragen en opmerkingen en welke reactie daar door ECL en PE op is gegeven. De vragen en opmerkingen zijn verdeeld in enkele hoofdthema's. Eerst wordt de vraag of opmerking weergegeven. De reactie daarop staat steeds achter de zwarte pijl →.

Lokaal mede-eigenaarschap via ECL en omgevingsfonds

In reactie op de presentatie een verduidelijkende vraag: is investering door de omgeving via ECL pas nodig na het eerste productiejaar van het zonnepark?

→ Nee. ECL moet voorafgaand aan de bouw van het zonnepark geld werven onder leden en andere belangstellenden. De bijdrage aan het omgevingsfonds vanuit het zonnepark volgt wel pas na het eerste productiejaar, omdat er eerst elektriciteit moet zijn opgewekt en daarmee geld zijn verdiend.

Wat gebeurt er als ECL de beoogde 50 procent van het zonnepark niet kan financieren? Bij eerdere projecten van ECL hoefde er aanzienlijk minder geld te worden opgehaald. Wordt het aandeel van Pure Energie in het zonnepark dan groter?

→ ECL heeft er alle vertrouwen in dat de coöperatie die 50 procent kan financieren. Dit project is groter dan de eerdere projecten van ECL, maar ongeveer een factor 5 á 6. Hoe en wie er mogelijk voorrang krijgt om te investeren in Zonnepark Bankhoef wordt nog aan gewerkt door de ECL. Het zou een optie kunnen zijn om de huidige ECL-leden en omgeving van Zonnepark Bankhoef eerst te laten investeren en het daarna voor de grotere omgeving mogelijk te maken. Zodra meer duidelijk is, zal de ECL hierover communiceren.

Wat kost het lidmaatschap ECL?

→ Het huidige lidmaatschap kost 22,50 per jaar. Of lidmaatschap ook nodig is om te kunnen investeren in dit zonnepark, wordt nog uitgezocht.

Het omgevingsfonds wordt voor een periode van 15 jaar afgestaan. Maar het zonnepark zal er toch langer liggen? Waarom is dat?

→ Dat is gekoppeld aan de SDE++, de subsidie die nodig is voor onder andere exploitatie van zonneparken. Die wordt voor een periode van 15 jaar afgegeven en geeft voor die periode grotere zekerheid van inkomsten. Daardoor kunnen we die toezegging aan het omgevingsfonds doen. Na het aflopen van de SDE++-periode breekt er een nieuwe, onzekere werkelijkheid aan.

Is er een mogelijkheid om uit te stappen als je hebt mee geïnvesteerd en wat is de consequentie daarvan?

→ Op basis van andere projecten van ECL kan daar nu over worden gezegd dat een lid zelf verantwoordelijk is voor de eventuele verkoop van aandelen die zijn aangekocht.

Hoeveel leden heeft ECL nu?

→ Circa 150 á 160 leden op dit moment.

Geluid en reflectie van licht

Over het onderzoek dat wordt gedaan naar reflectie van licht op de zonnepanelen en het akoestisch onderzoek: zijn er grenswaarden of normen waaraan moet worden voldaan?

→ Tijdens de informatieavond konden ECL en PE dat niet aangeven. Toegezegd is daar in dit verslag inhoudelijk op terug te komen.

Naschrift over deze vraag (blauwe tekst):

Reflectie van licht

Er zijn geen wettelijke normen voor de reflectie van licht door zonneparken. Wel zijn er door Rijkswaterstaat richtlijnen opgesteld voor het wegverkeer. Rijkswaterstaat heeft in samenwerking met TNO onderzocht wanneer en in welke mate reflectie hinder of verblinding voor de weggebruiker kan opleveren. Dit gaat met name om reflectie die wordt veroorzaakt door geluidsschermen, maar het model dat hiervoor wordt gebruikt, kan ook bij zonneparken worden toegepast.

Rijkswaterstaat toetst vooral aan de zogeheten maskerende verblinding. Dit type verblinding werpt een sluier (zogeheten sluierluminantie) over het beeld waardoor het waarneembare contrast en daarmee de zichtbaarheid van objecten vermindert. Door dat type verblinding neemt dus bijvoorbeeld het zicht van automobilisten tijdelijk af.

De tweede vorm van verblinding is zogeheten oncomfortabele verblinding: dit veroorzaakt wel ongemak, maar belemmert niet het zicht van bijvoorbeeld automobilisten.

In reflectieonderzoeken wordt daarom onderzocht of en in welke mate er sprake is van maskerende verblinding.

Reflectie kan in bepaalde gevallen leiden tot – tijdelijke – verblinding. Bij TNO Defensie en Veiligheid is een rekenmodel ontwikkeld dat de verblinding kwantificeert aan de hand van vier parameters:

1. Verblindings-/verlichtingssterkte
De kracht van de lichtbron.
2. Verblindingshoek
De hoek waar het licht vandaan komt.
3. Achtergrondluminantie
De hoeveelheid licht in de achtergrond. Bijvoorbeeld koplampen van een auto lijken overdag minder fel dan 's nachts, terwijl ze wel even fel zijn, maar de achtergrond is anders (lichter of donkerder).

4. Dynamische eigenschappen, zoals duur en knipperfrequentie
De tijd dat de verblinding aanhoudt en hoe vaak/snel iemand knippert met zijn ogen (is van invloed of je wel of niet verblind kan worden)

Verblinding treedt op als er zich in het gezichtsveld van de waarnemer een felle lichtbron bevindt die een veel hogere luminantie (helderheid) heeft dan de omgeving. Als de hoek tussen de lichtbron en de blikrichting klein, is dan is de verblinding groot. De relatie met afleiding van personen is dat een felle lichtbron afhankelijk van de context (met name of het licht of donker is) meestal erg opvallend is en de aandacht kan trekken (los van het feit dat verblinding op zichzelf al onveiligheidsverhogend is).

Voor reflectiestudies wordt gebruikt gemaakt van hiervoor ontwikkelde tools. Rijkswaterstaat heeft het gebruik van de Solar Glare Hazard Analysis Tool (SGHAT) geaccepteerd als methode om de mogelijkheid van reflectie op weggebruikers te onderzoeken. Ook TNO ziet de SGHAT als een valide methode om reflectiehinder te onderzoeken (TNO, 2016).

Het model rekent aan de hand van ingevoerde parameters:

1. Observatiepunten langs de opstellingen van zonnepanelen
2. Type materiaal van de panelen
3. Wel of geen anti reflectie coating
4. Hellingshoek
5. Ligging
6. Hoogte van de opstellingen
7. Oriëntatie van de opstellingen

Op basis daarvan wordt de kans dat reflectie voorkomt en de kans op verblinding berekend. Als uitkomst wordt een gevaar/risico-figuur geplot met daarin de verwachte reflectie gedurende het jaar in drie kleuren:

— Groen

Kleine kans op reflectie met nabeelden op het netvlies (niet hinderlijk), vergelijkbaar met oncomfortabele verblinding

— Geel

Reële kans op nabeelden zonder oogschade (hinderlijk), vergelijkbaar met maskerende verblinding

— Rood

Sterke reflectie met kans op permanente oogschade (gevaarlijk).

Wenselijk voor de verkeersveiligheid is dat alle reflectie in het groene bereik van de modeluitkomsten ligt, of dat er geen reflectie wordt waargenomen. Met behulp van landschappelijke inpassing kan er beplanting worden toegepast die in staat is reflectie tegen te houden.

Geluid

Er worden zonnepanelen, inkoop-/transformatorstations en omvormers geplaatst binnen het plangebied van Zonnepark Bankhoef. De zonnepanelen produceren geen geluid. De onderdelen die geluid produceren, zijn de inkoop-/transformatorstations en de omvormers. De inkoop-/transformatorstations hebben een bronvermogen van maximaal 10 MVA en de hoogste geluidsproductie daarbij is 68 dB. Deze geluid producerende onderdelen dienen conform richtlijnen uit de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' (activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven) op ten minste 30 meter afstand van geluidsgevoelige bestemmingen (bijvoorbeeld woningen) te staan.

Een zonnepark valt onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit. Op het zonnepark zijn zodoende de reguliere geluidvoorschriften van het Activiteitenbesluit van toepassing. Dit houdt in dat een zonnepark niet meer dan 50, 45 en 40 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode ter plaatse van de dichtstbijzijnde woning mag veroorzaken. Gelet op deze geluidvoorschriften en de verwachte afstand tussen woningen en de inkoop-/transformatorstations en omvormers van Zonnepark Bankhoef (meer dan 30 meter) wordt een goed woon- en leefklimaat in voldoende mate gewaarborgd.

Wij willen het effect van het zonnepark laten beoordelen in een akoestisch onderzoek door het geluidniveau met en zonder het zonnepark met elkaar te vergelijken. Dit betekent dat niet alleen de absolute hoogte van de berekende waarden van belang is, maar ook de toe- of afname van het geluidniveau wordt berekend. De geluidbelasting als gevolg van het wegverkeer op de A50 wordt hierin meegenomen (gecumuleerde geluidbelasting).

Er wordt door een omwonende de zorg geuit dat het zonnepark zorgt voor meer geluid (de nabijgelegen snelweg zorgt reeds voor geluidsoverlast).

→ Zie vorige reactie.

De normen zijn dan nog niet bekend. Maar stel dat je normen voor reflectie of geluid overschrijdt? Wat gebeurt er dan?

→ Als er wettelijke normen zijn, mogen we die niet overschrijden. In samenwerking met de omgeving kunnen we dan kijken naar verbeteringen. Zo kan bijvoorbeeld landschappelijke inpassing eraan bijdragen dat reflectie afneemt of verdwijnt. Op dit moment zijn daar nog geen gegevens van, maar de verwachting is dat de effecten beperkt zijn. Met betrekking tot reflectie van licht zal waarschijnlijk ook Rijkswaterstaat daar vragen over hebben, vanwege de snelweg.

Is er al een gevoel bij de te verwachten uitkomsten van het akoestisch reflectieonderzoek? Wat verwachten jullie?

→ Alle parameters worden in een model ingevoerd en zo worden de onderzoeken verricht. Automobilisten mogen bijvoorbeeld geen hinder ondervinden van schittering en de haag kan dus ook de schittering blokkeren. Bij andere zonneparken hebben we niet de ervaring dat dit tot problemen of overschrijdingen leidt, ook niet op het gebied van geluid. Een zonnepark maakt heel weinig geluid. Eigenlijk komt het enige geluid van de transformatoren. De adviesafstand is dat deze op minimaal 30 meter afstand van woningen worden geplaatst. Hoewel we de locaties van de transformatoren nog moeten bepalen, kunnen we wel ruim aan die adviesafstand voldoen. We verwachten geen problemen op deze onderwerpen, maar het wordt zorgvuldig onderzocht.

We hebben echt zorgen over geluidsoverlast. Jullie zeggen dat jullie in gesprek gaan met omwonenden als de resultaten van de onderzoeken er zijn. Komen jullie dan bij ons langs?

→ Ja, dat gaan we doen. We doen dit proces stap voor stap en kijken steeds wat passend is qua communicatie en de omgeving betrekken. Op dit moment is dat een informatieavond, maar in het begin zijn we ook woningen persoonlijk langs geweest. We letten daarbij op welke reacties uit de omgeving komen, zoals uw reactie. We nemen uw zorg serieus en nemen contact met u op om de resultaten van de onderzoeken te delen en te bespreken.

Techniek en bouw

Een verzoek: kan het bouwverkeer ook achterlangs, via de gemeentewerf. Dus dat het bouwverkeer niet over de straat De Bankhoeve rijdt. Dat voorkomt problemen voor ons bedrijf.

→ Deze vraag hebben we eerder gehad, vanwege slechte ervaringen in de omgeving bij andere bouwactiviteiten. Zoals het nu lijkt, moet het mogelijk zijn om daar rekening mee te houden. De bouw is nog ver weg (dat duurt nog een aantal jaar), maar we nemen het zeker mee.

Is er voldoende netcapaciteit? En is er bewust gekozen voor een zuidopstelling? Of is een oost-westopstelling ook nog een mogelijkheid?

→ We hebben een transportindicatie van de netbeheerder dat de capaciteit over twee jaar beschikbaar is. Daarvoor is het wel nodig dat we de eerste aanbestedingen hebben gedaan. Dat hebben we nu nog niet gedaan, daarvoor is het te vroeg. Maar er zijn dus geen problemen te verwachten rond netcapaciteit.

De keuze voor een zuidopstelling is een interne richtlijn van Pure Energie en ECL ondersteunt die. Met een zuidopstelling kan licht en water de bodem beter bereiken en dat vinden we van belang op agrarische grond zoals bij Zonnepark Bankhoef.

Locatiekeuze

Hoe kijken ECL en PE aan tegen totaal aantal oppervlakte zonnepanelen dat in deze buurt komt (in en om Hernen), ook met het zonnepark Kampbroek? Bovendien is de locatie goede landbouwgrond. Het is op een plek waar vanuit ecologisch oogpunt weinig mogelijk was, maar dit zonnepark wel. Hoe verantwoordt met name de gemeente dat? Ik hoor zorgen in het dorp dat mensen zeggen dat we worden ingesloten met zonneparken en dan komen er misschien ook nog windmolens. Moeten Hernen en Leur niet teveel bijdragen aan de opgave van de gemeente Wijchen voor de RES 1.0?

→ Hoewel dat met name een vraagstuk voor de gemeente, de provincie en de RES is, begrijpen we goed dit gevoel. De omgeving verandert. Niet alleen met dit zonnepark, maar op veel plekken in Nederland met zonneparken en ook windmolens. Daarom is het belangrijk om dit op een zo zorgvuldig mogelijke manier te doen waarbij ook zonneparken op landbouwgrond nodig zijn. De gemeente stuurt op zorgvuldigheid door niet alle 18 initiatieven voor zonneparken in de gemeente medewerking te verlenen, maar op basis van vastgestelde criteria één zonnepark te kiezen. Daarbij willen wij rekening houden met de omgeving en effecten beperken of wegnemen. Mogelijk kunnen we zorgen voor positieve effecten. Zo heeft Nederland ook een opgave voor meer natuur. Wij denken dat we met dit plan daaraan kunnen bijdragen. Met de zorgen die worden geuit, gaan we aan de slag. We denken dat het hier op een verantwoorde manier kan. Ook omdat deze plek aan de snelweg ligt, bij hoofdinfrastructuur. De ecologische verbodingszone verbiedt een zonnepark niet, maar geeft wel richtlijnen en eisen. Daarover gaan we in overleg met de provincie als bevoegd gezag.

Een lid van de werkgroep vult hierop aan dat hij zich kan voorstellen dat het vragen oproept. Daarom is dit door de werkgroep ook ingebracht bij ECL en PE. Ze geven aan dat terechte vragen te vinden en pakken het op. Tegelijkertijd moet er ook iets gebeuren vanuit de energietransitie, maar bijvoorbeeld wel met oog voor flora en fauna.

Planning

Wat is het concretere tijdsplan qua jaren? Wordt er bij wijze van spreken pas over 5 jaar gebouwd of over 2,5 jaar?

→ Een precies tijdsplan is nu lastig te geven, mede doordat we de planning met de gemeente nog moeten afstemmen. De bouw duurt nog enkele jaren, maar eerder over 2,5 jaar dan over 5 jaar.

Overig

Pure Energie sponsort FC Twente. Wat mij veel meer aanspreekt, is als lokale voetbalclubs worden gesponsord. Is dat mogelijk?

→ Een gesprek is altijd mogelijk.

Afsluiting en vervolg

Na de laatste vragenronde wordt de informatieavond afgesloten en kan iedereen uitloggen.